

**Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Łodzi**

Łódź, dnia sierpnia 2009 r.

**Pani
Aleksandra Kowalska
Kierownik Miejsko-Gminnego
Ośrodka Pomocy Społecznej
w Złoczewie**

LLO-410-25-06//2009
P/09/092

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

Na podstawie art. 2 ust. 2 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli (Dz. U. z 2007 r. Nr 231, poz. 1701 ze zm.), zwanej dalej „ustawą o NIK”, Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Łodzi skontrolowała Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Złoczewie („MGOPS”) w zakresie „Kierowania osób do domów pomocy społecznej oraz finansowania ich pobytu przez organy samorządu terytorialnego”.

W związku z kontrolą, której wyniki przedstawione zostały w protokole kontroli podpisanym w dniu 15 lipca 2009 r. - Najwyższa Izba Kontroli, stosownie do art. 60 ustawy o NIK, przekazuje Pani Kierownik niniejsze wystąpienie pokontrolne.

Najwyższa Izba Kontroli pozytywnie ocenia działania Ośrodka podejmowane celem zapewnienia opieki potrzebującym mieszkańcom gminy, w zakresie pobytu w domach pomocy społecznej („dps”) oraz usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania, mimo stwierdzonych uchybień.

1. NIK pozytywnie ocenia postępowanie podejmowane celem skierowania do dps osób wymagających takiej opieki. Decyzje w tym zakresie wydawano po przeprowadzeniu wywiadu środowiskowego, ustaleniu dochodów i określeniu wysokości odpłatności za pobyt w domu pomocy społecznej. Dane będące podstawą ustalenia opłat aktualizowano na bieżąco. Skierowanie do dps odbywało się zgodnie z obowiązującymi przepisami i spełniało wymogi określone postanowieniami k.p.a.

Postępowanie MGOPS w Złoczewie spełniało - pod względem formalnym - warunki określone w § 8 ust. 1 rozporządzenia w sprawie domów pomocy społecznej¹.

2. Analiza dokumentów związanych z przyznaniem świadczeń opiekuńczych w miejscu zamieszkania potwierdziła również prawidłowość postępowania w tym zakresie. Gromadzono bowiem - przed podjęciem decyzji - stosowne dane (zaświadczenia lekarskie, wywiady, dokumenty związane z wysokością dochodów). Ustalona odpłatność wynikała z treści uchwały Rady Miejskiej, a pomocy udzielano osobom wymagającym takiej opieki.

W ocenie NIK świadczenia MGOPS w Złoczewie w zakresie skierowań do dps i usług opiekuńczych zabezpieczały potrzeby gminy na tego typu usługi, o czym świadczył brak skarg i decyzji odmownych. Środki finansowe przeznaczano w budżecie gminy w wysokości pozwalającej na realizację przyznanych świadczeń. Nie ujawniono także barier dostępu do dps oraz do usług opiekuńczych (w tym wynikających z braku funduszy na ten cel). W kontrolowanym okresie wydano 10 pozytywnych decyzji o umieszczeniu osób w dps.

3. Kwalifikacje pracowników socjalnych, opiekujących się podopiecznymi w rejonach, spełniały wymogi art. 116 ustawy o pomocy społecznej². Uregulowania wewnętrzne w zakresie funkcjonowania komórek organizacyjnych MGOPS w Złoczewie zapewniały realizację zadań z zakresu kierowania do dps i świadczenia usług opiekuńczych³. Nie budził zastrzeżeń sposób informowania mieszkańców o możliwościach korzystania z ww. świadczeń..
4. Opracowano strategię rozwiązywania problemów społecznych i rozpoczęto realizację określonych w niej zadań⁴. Nie zrealizowano jednak wszystkich jej punktów przewidzianych na lata 2007-2009, a w szczególności nie utworzono Środowiskowego Domu Samopomocy (jego zorganizowanie przewidywano na 2008 r.) i nie wdrożono kompleksowego programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie. Zdaniem NIK, przyczyną takiego stanu był brak skutecznego monitorowania i rozliczania wykonywania zadań określonych w strategii. W efekcie – zgłoszone przez Panią Kierownik potrzeby (np. w zakresie utworzenia ŚDS), nie skutkowały podjęciem decyzji o sposobie i terminach ich realizacji. Wprawdzie 14 kwietnia 2008 r. wystąpiono do Wojewody Łódzkiego o zabezpieczenie środków na ten cel, ale środki

¹rozporządzenie z dnia 19 października 2005 r. Ministra Polityki Społecznej w sprawie domów pomocy społecznej. (Dz. U. Nr 217, poz.1837),

²ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2008 r. Nr 115, poz. 728 ze zm.) – „ustawa o pomocy społecznej”,

³zgodnie z zadaniami określonymi dla pracowników socjalnych w art. 119 ustawy o pomocy społecznej,

⁴stosownie do art. 17 ustawa o pomocy społecznej do zadań własnych gminy o charakterze obowiązkowym należy m.in. opracowanie i realizacja gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych, sporządzanie bilansu potrzeb gminy w zakresie pomocy społecznej;

te przyznane zostały dopiero w grudniu 2008 r., w związku z czym nie zostały wykorzystane. Wniosek o środki złożono także na 2009 r. Ośrodek podjął jednak działania celem zapewnienia wytypowanej części podopiecznych opieki dziennej (dla 10 osób z zaburzeniami psychicznymi, dowożonymi do ŚDS w Ostrówku), bez ponoszenia kosztów z tego tytułu. W ocenie NIK jedną z przyczyn niezrealizowania wszystkich, przewidzianych na kontrolowane lata zadań wynikających ze strategii jest niewystarczająca koordynacja⁵, a w szczególności brak określenia uprawnień w tym zakresie MGOPS.

5. W Ośrodku sporządzano bilanse potrzeb. Uwzględniały one zadania własne gminy o charakterze obowiązkowym oraz inne, wynikające z rozeznaczonych potrzeb. Potrzeby w zakresie opieki społecznej⁶ prezentowane były w 2008 r., na posiedzeniu połączonych komisji Rady Miejskiej. Zgodnie z dyspozycją art. 110 ust. 9 składane były Radzie Miejskiej sprawozdania z działalności MGOPS w Złoczewie. Zgłoszone potrzeby w zakresie pomocy socjalnej nie posłużyły do opracowania i wdrożenia w życie lokalnych programów pomocy społecznej, o których mowa w art. 110 ust. 10 ustawy o pomocy społecznej⁷ (poza przyjętym uchwałą z 28 maja 2009 r. „Miejsko-Gminnego Programu Aktywności Lokalnej na lata 2009-2013”, wymaganego przy ubieganiu się o środki z Europejskiego Funduszu Społecznego czy też programu działań antyalkoholowych). NIK nie podziela opinii Pani Kierownik, że nie zachodziła potrzeba tworzenia innych programów, poza realizowanymi przez Ośrodek ze środków rządowych i PFRON. Przygotowanie wykonania określonego zadania (np. w celu zorganizowania ŚDS) w formie programu - z określeniem nakładów, źródeł ich finansowania, terminów realizacji, harmonogramu wykonania – stwarza realne podstawy do ubiegania się o zabezpieczenie środków na ten cel oraz usprawnia nadzór nad jego realizacją.

Przedstawiając powyższe oceny i uwagi Najwyższa Izba Kontroli wnosi o:

1. określenie zasad i metod koordynacji oraz rozliczania efektów wykonywania zadań wynikających z realizacji strategii,
2. opracowywanie programów lokalnych w zakresie świadczenia pomocy społecznej (zwłaszcza harmonogramów ich realizacji).

⁵zgodnie z art. 110 ust. 4 ustawy o pomocy MGOPS koordynuje realizację strategii, o której mowa w art. 17 ust. 1 pkt 1,

⁶stosownie do postanowień art. 110 ust. 9 ustawy o pomocy kierownik OSP składa radzie gminy coroczne sprawozdanie z działalności ośrodka oraz przedstawia potrzeby w zakresie pomocy społecznej,

⁷stosownie do art. 110 ust. 10 powołanej ustawy o pomocy społecznej rada gminy, biorąc pod uwagę potrzeby, o których mowa w ust. 9, opracowuje i kieruje do wdrożenia lokalne programy pomocy społecznej.

Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Łodzi, na podstawie art. 62 ust. 1 ustawy o NIK, oczekuje od Pani Kierownik w terminie 15 dni od daty otrzymania niniejszego wystąpienia pokontrolnego, informacji o sposobie wykorzystania uwag i wykonania wniosków, bądź o działaniach podjętych w celu realizacji wniosków lub przyczyn niepodjęcia takich działań.

Zgodnie z treścią art. 61 ust. 1 ustawy o NIK, w terminie 7 dni od daty otrzymania niniejszego wystąpienia pokontrolnego przysługuje Pani prawo zgłoszenia na piśmie do Dyrektora Delegatury NIK w Łodzi umotywowanych zastrzeżeń w sprawie ocen, uwag i wniosków zawartych w tym wystąpieniu.

W razie zgłoszenia zastrzeżeń, zgodnie z art. 62 ust. 2 ustawy o NIK, termin nadesłania informacji o której wyżej mowa, liczy się od dnia otrzymania ostatecznej uchwały właściwej komisji NIK.